Додаток до „Буковини“.

Ч. 14. Чернівці, дня 1. (14.) цьвітня 1905. Рік VIII.

Виходить що тижня в пятницю.

Коштує річно 4 корони, а до Америки 2 доляри.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ҐАЗЕТА

Адр. редакциї: „Руска Рада“ в Чернівцях улиця Петровича число 2.

Пос. Пігуляк перед виборцями в Кіцмани.

Минулої неділї, 2. цьвітня, складав посол Пігуляк в Кіцмани своє посольске справоздане з соймової дїяльности.

Саля ратушева була людьми битком набита. Через більше, як дві годинї обясняв посол що найважнїйші закони, які ухвалив новий сойм зараз на своїй першій сесиї. Обяснив закон пропінацийний, котрий дав-би краєви зверх одного мілїона чистого доходу, що доси плив головно в кишенї дїдичів, помимо того, що край заплатив їм за право пропінациї 16 мілїонів. З того доходу покрив би край свої пекучі потреби, як пенсию учителїв, пенсию лїкарів та писарів і иньше. Таким чином запобіг сойм підвисшеню податків, наколи дотеперішний старий сойм, в котрім господарували дїдичі, знав лиш все накладати на нарід податки, увільняючи свої посїлости від краєвих тягарів.

Другий дуже важний закон, що ухвалив сойм, се знесенє обшарів двірских і впорядкованє громадских виборів та громадскої господарки. Після того закону будуть дїдичі на громадскі потреби платити також келтуялу, як кождий селянин, якої вони доси не платили. Громадске заступництво буде справедливійше уложене, а громадску господарку будуть безплатно надзирати окремі краєві інспектори.

Закон дороговий перетворює повітові дороги на краєві, і зносить всї рогатки в краю. Доси коштували повітові дороги пересїчно 20 кр. від лева а краєві дороги будуть коштувати лиш 13 кр. від цїсарского лева. Рогатки і утримуванє рогаток коштувало разом нарід річно яких 400.000 кор., що робило-би зверх 16 кр. від лева. Як-же скасує ся рогатки, то відпаде їх отриманє, яке виносило 230.000 річно, а розложивши тих 170.000 що вони приносили краєви на податки, то коштувало-би лиш 7 кр. від лева. Доси коштували самі дороги повітові яких 20 кр. а рогатки окремо яких 16 кр. від лева; тепер-же після нового закону мали би ми за 20 кр. від лева дороги краєві і нїгде нїякої шибеницї-рогатки по дорогах.

Дальше обяснював посол закон про утворенє краєвого банку. Доси не дбали дїдичі у соймі зовсїм про те, щоб дати народови якусь поміч. Таким чином занепав нарід і впав в довги. Нарід, що перебрав свого часу землю без крейцаря довгу в свої руки, задовжив ся сегодня після книжок ґрунтових на 40 мілїонів левів. А кілько тяжить довгу на народї, що незатягнений в ґрунтових книгах? Певно в двоє тілько. Аби вiратувати нарід з тих довгів тай ще дати єму спромогу набути собі продажної землї, потрібно народови дешевого гроша. Тому рішив новий сойм утворити краєвий банк, котрий зможе дати народови позички за так дешевий процент, щоби селяни могли довги сплачувати з доходу землї, тай ще, аби їм на житє лишало ся. А не, як доси, що процент за довг перевисшав дохід з землї і тому кождий довг нищив а не ратував хлїбороба. Першого липня т. є. дві недїли по Зелених сьвятах розпічне краєвий банк свою спасену роботу.

В кінци заявив посол кіцманьским виборцям, що носить ся з думкою освободити Кіцмань від обовязку будованя дому на ґімназию. Він хоче доложити всїх сил на то, аби релїґійний фонд, що має майже

третину землї цїлого краю в своїх мертвих руках, збудував і для рускої части краю будинок на ґімназию, так як збудував в Сучаві на ґімназию волоску а в Чернівцях на реальну школу нїмецку тай видає крім того р і к р і ч н о на першу 103.000 а на другу 120.000 кор., помимо того що в Сучаві лиш половина а в реальній школї лиш десятина учеників православної віри. Миж не жадаємо від нашого православного фонду так багато, як коштують ґімназия сучавска і реальна школа черновецка, ми жадаємо лише одноразового видатку на будинок ґімназиї в Кіцмани.

Збори вислухали свого посла з найбільшою увагою і заявили єму однодушно повне своє довірє тай подяку за дотеперішне щире заступництво інтересів народу.

Вічевик.

Із наших читалень.

З Берґомету н. С. — Підкрай.

Дня 12. марта с. р. відбули ся в нас перші загальні збори читальнї „Рускої Бесїди“. Красний день, що будив завмерлу природу-землицю до житя кинув і в наші зболїлї души мужицкі луч надїї на красшу долю, збудив і нас до житя. Ми досї, пригнетені темнотою не знали, яка то сила в єдности, та що за щастє принести нам може та єдність. Але нинї ми йдемо на зустріч тому великому щастю, тїй єдности, що нас визволить з нужди-лиха тай дасть нам силу вимотатись з кіхтів лихварів і корчмарів, що жиють з нашого поту і крови. Ми жиєм, заробкуючи тяжко, возимо ковбки, ідем в слуги, приносим тяжко запрацьований гріш і несемо то нашим ворогам — а чому — бо хлїба землиця дає нам мало тут а від найменьшого зеренця до найбільшого треба купити у чужинцїв — а що ми не все маємо зарібки, тож платимо лихву, а вороги спомагають ся нашим коштом. А чи не добре би було, як би ми мали свої крамницї, де дісталибисьмо здорову марфу та й не давали лихви? Чому нї, гуртуймо ся в товариства, а будемо мати раду, а громада великий чоловік. Тому то й в нас нинї велике сьвято. Стодолу Стеф. Говолешки гарно прибрано вереньками. Коло другої години чути стрілянє з'їздять ся гостї, учительство з близьких сїл а именно з Мігови п. М. Данчул надучитель і п. Янович учитель, з Меґи п. Шлемко учитель, з Лукавця п. Гнїдий. Годовиньский, учителї п. Розбїцкий, з Берґомету п. С. Савуляк учитель, о. Денис Урсуляк, Петро Бойчук, п. Ілосевич управитель лїсів. На збори прислав головний видїл Рускої Бесїди в Чернівцях свого відпоручника в особі о. С. Маланчука. О 4-тій, годинї коли примашерувала й Сїч, місцевий учитель Володимир Савкевич, витаючи гостий і заявляючи велику радість, що на се наше сьвято, прибуло понри 200 людий, також і красне число місцевих і дохрестних інтелїґентів назначив цїль зборів і предложив о. Ст. Маланчука пароха з Лукавця і відпоручника Рускої Бесїди з Черновець на предсїдателя сего збору. Збір на се згодив ся, а о. Ст. Маланчук обняв сейчас провід, завзиваючи в своїй довгій промові селян, аби гуртували ся в такі товариства як каси, читальнї і Сїчи бо они провадять нарід до добра. Потім забрав слово п. С. Савуляк, учитель, торкаючи наше тяжке горе, що хоть наш нарід 30-мілїоновий, то нема чого його лякатись, бо він темний а тому й бідний, і малий числом ворог мусить панувати над темним. Мужицька пословиця „бідний, бо дурний“ дуже мудра, тож учім ся, горнїм ся до просьвіти, а буде нам лїпше. В своїх дотепних промовах подавали еще богато добрих примірів п. М. Данчул надучитель, п. Сидір Годованьский, учитель і п. Гнїдий, учитель. Вкінци о. Ст. Маланчук пояснив статути і зачав ся впис членів, яких число дійшло до 100. Вибрано видїл, котрий так уконституював ся: Володимир Савкевич голова, Михайло Гавалешко заступник гол., Стеф. Меленко писар, Стеф. Гавалешко касиєр, Николай Корпан контрольор, Палїй Марчук бібліотекар і Василь Максимчук заступ. контрольора. З радостию зазначити належить те, що до нашої читальнї вписало ся богато жінок, даючи навіть подвійну вкладку — раді, що п. учитель супротивив ся внесеню, щоби жінки давали меньші вкладки. Оттак то в нас гарно скінчились перші загальні збори, так зави-

тала до нас надїя на красшу нашу долю. Вечірне сонечко, прощаючи землицю-матїр, осьвітило жевріючі надїєю лиця та блискучі очи, що палали огнем завзятости сьпіваючі „Не пора Москалеви і Ляхови служить“, „Ще не вмерла Україна“. Ми покажем, що ми братя з козацького роду і з'умієм постояти за нашу славу і піде про нас слава поміж народами й поміж ворогами.

Підкрайский.

Із Нової Жучки.

Дня 12. с. м. отворено читальню Руської Бесїди в Новій Жучцї. Коло одинайцятої години прибув на місце п. проф. ґімн. Антін Клим і п. Панько Клим яко делеґати Руської Бесїди в Чернівцях і п. Омелян Могильницкий яко делеґат Селяньскої Каси. Тут привитав їх спорий гурток доохресного учительства під проводом надучителя тамошної школи п. Іваницкого і п. Константинюка. Крім тих прибули ще близші а то п. Романовский, п. Банатюк, п. Барон, п. Лешко, п. Наґроцкий й п. Дмитро Ґрищук. Отворене розпочав надучитель тамошної школи п. Іваницкий, подякувавши п. проф. Климови за те, що не жалував труду, вибрати ся до них на так велике сьвято. Відтак виступив з промовою п. проф. Клим. Поздоровивши всїх, промовляв він довший час дуже щирими, зрозумілими та сердечними словами до людий. Вказував на всяку нужду та кривду, яку терпимо від инших чужих, але просьвічених народів. Дивіть ся, сказав пан делеґат, на другі народи, як Чехи, Нїмцї і Французи жиють. Таж їх земля слабша від Вашої і їх є так густо у тих краях, як нас у нашім. А чомуж они жиють лїпше як ми? Бо у них не найдеш неписьменних людицї. Они знають з книжок, в який спосіб добуває ся з поля найбільше приходу, они мають в кождім селї читальнї, каси, банки мужицкі, склепи, шпіхлєрі і всякі иньші спілки. А у нас лиш пожаль ся Боже. Як настане неурожайний рік, то люди так задовжують ся, що хоть прийде відтак і урожайне лїто, то все не можуть з довгів і за кілька років вийти та продають останний кусень своєї вітцївскої землї та втїкають в чужу землю забирають ся до Америки, Канади, а там уже гинуть голодовою смертию, бо лиш десь комусь поводить ся там добре. На ті самі поля, що то їх спродали за безцїн наші люди, приходять другі але просьвічені народи, зачинають лїпше розживати, торгують збіжем, закладають крамницї і т. иньше, тай в короткім часї доробляють ся маєтку, та ще й великого. Чомуж то так? Бо они письменні. Чи чули Ви, щоби Нїмцїв, Чехів, Французів карали грішми за то, що не посилають своїх дїтий до школи? Нї, того у них не буває. Они, як нема в селї школи, то самі спроваджують собі учителя тай платять єму добре. Дальше взивав п. проф. Клим людий, щоби старали ся свої дрібнїйші дїти посилати до висших шкіл, менше здібних учити якогось ремесла, бо і добрі ремісники доробляють ся великого маєтку. Потім п. Панько Клим пояснив статути читальнї Руської Бесїди і завізвав всїх читальників до згоди. При сїй точцї промовив п. Д. Ґрищук про нашу інтелїґенцию, котра цїлий тиждень працює по урядах а в недїлї і сьвята виїзджає на села, щоби засївати добре насїнє в наших серцях. Але ми мусимо самі о собі також памятати, бо от і у Вас вже була читальня та розвязала ся, а чому, бо не було єдности. Збори замкнув п. Константинюк. По сїм удав ся кружок учителїв, учительок і селян до їдальної салї. Підчас підвечірку внїс п. проф. Клим тоаст в честь зібраних учасників з учительства, підносячи їх дотеперішні щирі змаганя і невсипучі труди на народній буковиньскій ниві, висказуючи, що они постоять і дальше на сїм становиску.

О. Могильницкий.

Із Мілїєва.

Загальні збори читальнї „Руської Бесїди“ в Мілїєві відбули ся дня 26. лютого 1905 із отсим порядком дневним: 1. Отворенє зборів. 2. Вибір предсїдателя. 3. Касове справозданє. 4. Справозданє біблїотекара. 5. Вибір нового видїлу. 6. Вільні внесеня. На зборах було присутних 34 членів. Голова читальнї п. В. Завадюк отворив збори, о годинї 3 по полудни, витаючи всїх присутних як найсердечнїйше, при чім вспімнув, що один із членів тутешної Читальнї, а іменно б. п. Григорий Загул перенїс ся на той сьвіт. Всї присутні від-

дали честь покойному через повстане з місць: Відтак покликав п. Олексу Загула (Ґеорґія) віком найстаршого між присутними на предсїдателя зборів, а п. Ю. Ґулїна на секретара.

З черги здає справоздане касове касиєр товариства, Михайло Скринник, за час свого урядованя, з котрого оказало ся, що приходу було 28 К 88 сот. — а розходу 19 К. 60 сот.

Присутні члени удїляють єму абсолюторию. Бібліотекар, Іван Загул (Ілаша) подає до відомости членів, що від послїдних загальних зборів вплинуло до бібліотеки читальняної 30 книжочок а всїх разом є 120. Висказує також своє спостережене, що члени в недїлї і сьвята численно до Читальнї учащали і дуже радо читали як часописи так і книжочки. Члени складають єму подяку за труд.

Тепер приступлено до вибору нового видїлу. Присутні вибирають п. В. Завадюка поновно яко голову і просять єго о приняте сего уряду. П. Завадюк дякує за положене в нїм довірє і заявляє, що вибір приймає. При тій нагодї просить членів, аби они у будучности при всяких спосібностях прим. як де відбуває ся яке віче, загальні збори, чи отворене якого небудь руского товариства, брали в них більшу участь.

Дальше увійшли до видїлу: 1. Олекса Загул (Ґеорґія) — заступник голови. 2. Михайло Швейка — касиєр. 3. Юлїян Ґулїн — секретар. 4. Іван Загул (Іляша) — бібліотекар. 5. Петро Шандро — контрольор. 6. Михайло Кузек (Івана) — І. заступник. 7. Михайло Скринник — ІІ. заступник. До суду для справ особистих членів читальнї вибрано а) Леся Загула (Ілаша) і б) Онуфрія Кузека. При точцї вільних внесень зголосив ся перший до слова Загул Лесьо (Ілаша) і ставить внесене, аби всї члени читальнї подали собі руки і так рука в руку ішли до спільної мети, аби кождий старав ся приєднувати більше членів до читальнї і аби закласти собі касу Райфайзена, та товариство „Сїч“. Петро Шандро накликує до попираня руских товариств, бо они роблять для селан дуже богато доброго та аби пренумерувати більше часописий. Обговорює також каси Райфайзена і ставляє внесок на засноване такої каси — на що присутні пристають. Колотило Фока попирає внесок попередного бесїдника, мовлячи, що кождий селянин-хлїбороб переходить дуже часто гіркі хвилї пр. неурожай, огонь, повінь і т. п. В таких случаях бідний хлїбороб мусить оглядати ся за помочию і приневолений єї приняти нераз і з неприхильної руки та попадає в лихвярскі руки, або дає свій ґрунт в застав. В таких прикрих хвилях велику користь може єму принести сїльска каса пожичкова. Не треба також думати, що то так трудно заложити таку касу, що у нас нема капіталів; треба лиш доброї волї і охоти, а можна все здїлати. Нехайби лиш кількадесять ґаздів в селї зложили по незначній квотї, вийшла би уже значна сума — та не потребували-бісьмо глядати помочи у лихварів. Бесїдник кінчить свою бесїду внеском на заложене каси Райфайзена. П. Голова ставить внесок, аби членьску вкладку підвисшити, позаяк доси була за мала. Одноголосно підвисшено єї з 40 на 60 сот. В кінци п. Лесьо Загул (Ілаша) подякував старому видїлови за труд около розвою читальнї і вніс оклик на честь цїсаря, котрий всї присутні трикратно повторили.

П. Голова замикаючи збори, подякував людям за їх труд, та заохотив всїх членів до горячої працї, бо лише власна праця і єдність можуть виборити для нас лїпшу будучність.

Юлїян Ґулїн.
секретар.

Із Сїчового руху.

Із Рус-пе-Боула (повіт Кімполунґский).

Отворене Сїчи і Читальнї Руской Бесїди в Рус-не-Боулї відбуло ся одної днини, дня 5. марта 1905 по полудню дуже величаво. На отворене прибули: надучитель, пан Іля Ілюк з Кичери, управитель школи народної, пан Остап Слїпенюк і громадский писар, пан Микола Кирилович з Брязої, управитель школи народної, пан Микола Семенюк з Чумурної, учитель, п. В. Сахлян і лїсничий практикант, пан В. Савчук з Ватри-Молдавицї, надучитель пан Василь

Коча, учителька панна Маруся Джурилюк, пан Спірідіон Луцик з женою і поверх трийцять Січовиків з Рускої-Молдавиції (Січовики без відзнак, бо староство не позволило в відзнаках іти!), з тутешної інтелїґенциї прибув панотець Ґеорґій Маковей, лїсничий пан Зіґмунд Вебер з женою, даскал, пан Тит Брустур з женою і управитель школи, пан Юрій Якубович з женою і поверх сотка тутешних селян і селянок.

Вже з далека було видко хату чесного господаря Василя Ясїновского прибрану фанами рускими, австрийскими і буковиньскими та ялиною так, що кождий мусїв подумати, що сегодня щось особливого має відбути тут ся.

Тимчасового кошового і гостий привитала Січ тутешна і з Рускої-Молдавиції ґенераль-маршом і вистрілами з пістолетів. На подвірю привитав зібраних пан надучитель Ілюк, заохочуючи їх до єдности і витревалости. Потім зайшли всї до хати.

Тимчасовий кошовий пан Юрій Якубович отворяє збори і зазначує, яка важна є сегоднїшна днина для села Рус-Пе-Боул, дякує гостям і взагалї всім присутним за участь і просить, щоби збори вибрали собі січовых батька і матку. На внесенє пана Луцика вибрали збори пана Ілюка на січового батька а паню Стефанію Якубович на січову матку. На секретарів вибрано пана Семенюка і Кириловича.

Пан Ілюк, подякувавши за вибір, підніс заслуги пана учителя Юрія Якубовича около заснованя сих товариств і товариств в сусїдних селах, обяснив що значить слово „Січ“ і в своїй майже двогодинній промові обяснив статути і значінє таких товариств, завзивав людий, щоб покинули піянство, показуючи людям на живих примірах наслїдки піяньства і зазначив, що цїла наша недоля лежить в піянстві.

Потім вибрано до старшини: пана Юрія Якубовича кошовим, Василя Фиркала осавулою, Микиту Анича учителем, Тита Брустура справником, Олексу Лобу скарбником, Костя Хімека, Василя Ясїновского, Філипа Ясїновского і Дмитра Ясїновского четарями а Івава Верегу хорунжим.

По виборі старшини відобрав січовий батько приреченє від нововибраного кошового при найбільшій тишинї. По вимовленю кошовим слів: „Прирікаю по козацькому звичаю“ залунали оклики „славно“, сьпіви: „Не пора“ і „Ще не вмерла Україна“, а на зворі розляг ся голос ґенерал-маршу і вистрілів з пістолят. По відспіваню пісень відобрав кошовий від старшини і рядових приреченя при окликах „славно“.

По сїм установлено членьску вкладку для членів звичайних 2 кор. 40 с. а для спомагаючих 4 кор. 80 с. на рік. При вільних внесенях ухвалено вислати на загальні збори Союза Січий яко делеґата кошового пана Юрія Якубовича.

Тепер наступили привіти. Пан Ілюк витає товариство від руских товариств в Кичері, а кошовий пан Луцик в імени Сїчи і Читальнї Просьвіти в Рускій-Молдавици. Пан Луцик передає запомогу для товариства від Січи 10 кор., від себе 4 кор., скарбник Січи в Рускій Молдавици пан Олекса Дарійчук 2 кор., осавул тої самої Січи Тит Гадка 2 кор. і член тої Січи Іван Годинюк 1 кор. Кошовий Юрій Якубович дякує за привіти і дарунки, дає присутним до відомости, що нотар з Кімполунґу пан Семен Бароновский подарував на товариство 10 кор., а пан Оскар Мінке, писар громадский 5 кор. і складає сим панам також сердечну подяку. Пан Ілюк дякує гостям за прихід і замикає збори, а всї сьпівають потім „Не пора“, „Ще не вмерла“ і „Ой там на горі Січ іде“.

Народолюб.

Дописи.

Із Кучурова вел.

Ще перед трома роками почав п. Бачиньский в нашій здеморалїзованій всякими пявками обдертій громадї научати і наклоняти людий до заснованя каси. Та як по иньших, так і в нашій громадї почали всякі духи керинити. Але як до помочи п. Бачиньскому стали і иньші учителї, а люди порозуміли добре причину своєї біди і дали ся наклонити до хосенного для них дїла, то тодї панотчик Мігалчук, щоб не мати сорому, стали і собі таним коштом людий списувати, кажучи що списи дадуть до тих,

що вже учителї мають. Говорити говорили добре, але в скорі показалось щось иньшого, бо панотець, двірник і ще кілька иньших махерів отворили окрему волоску касу, кажучи що учителї мазурі, бойки та примха знає що, а люди, котрі до них пристануть, стануть ся уніятами, дістануть голепого панотця та всяких иньших дурниць, котрі шкода наводити, бо вже майже кожда громада таке пережила або переживає. От так наш панотчик скрутили. Та най би вже і на тім стало ся, коби видїти, що они справдї обороняли нарід перед унією, коли-ж бо показалось зовсїм щось иньшого. Послухайте наведений случай, а побачите, о що ходило нашому панотчикови в цїлій єго киринній роботї.

Господар Костин Тодираш бувший член волоскої каси, розповідав при сьвідках, яких можемо кождої хвилї подати, ось яку подію:

Я пожичив в волоскій касї 200 К. 50 К звернув і за якийсь час хотїв-ем наново вижичити гроший — щоб пообплачувати подрібні довги.

На моє заявлене став панотець думати, думати а наконець каже, чому нї, мож пожичити, але треба би дати панотцеви колача. На се я собі подумав в своїй бідній головцї — парастас, не роблю, жінка колачів не пекла, тож прийде ся дати гроші, почім витягаю три банки тай даю панотцеви Мігальчукови яко старшинї касовій. Панотець гроші стиснув і кажуть: Піди до пана двірника, Прокопа Сусиньского і проси єго, щоб тобі дав квіт, що можеш гроші дістати але уважай говори до него файно, так як до мене, то гроші дістанеш.

Ходив я більше як тиждень до двірника, платив за 3 К вина, а все то не помогло, доким не витяг 2 левки і не всунув двірникови, котрий зараз цидулу дав. Але на сїм ще не конець, бо відси післали мене до фіревізора п. Ґорюка за цидулою, котрий так само довго крутив як ті перші два, поки не дав-ем єму 2 К колача як панотець казали.

Маючи вже два квітки від старшини касової, вертаюсь з ручителями до панотця, котрий виставляє запис довжний і посилає мене до пана фервальтра Івана Копаренка, кажучи: Говори до него файно по волоски, бо все пропаде.

Господи Боже, подумав я собі, що я тепер зробю, коли-ж мене мама по волоски не учила, не втну, хоть мя ріж.

Правда, що в церкві панотець по волоски відправляє тай кричить як не своїми голосами, що ми всї Волохи, але як беруть гроші, колачі, книші, горівку, кури та ручники, то говорять і по руски. З такою гадкою зайшов я аж до фервальтера.

Входжу до середини і зачинаю по руски говорити, по волоски не вагав-ем ся, бо файно не умію.

Фервальтер Копаренко витримавши зі мною школу, підпису не дав тай гроший не дістав-ем.

От так находивши ся більше як шість недїль дурно і пусто, не досить щом стратив тільки дорогого часу, але ще $7^1/_2$ левів від мене виссали.

На конець, думаю собі, за богато би було сего, щоби і гроші від мене взяли і пожички не дали. Як нема пожички, то хоть най вернуть що взяли і вертаюсь назад до панотця. Вступаю до панотця в сїни, а він вибігає менї на зустріч валить мене в груди і викидає на двір. Я почав договорювати ся за моєю працею, але він зачинив двері і не слухав. Відси пішов-ем до п. Ґорюка, котрий менї лева звернув, а пан двірник і до сегодня не хоче 2 леви віддати. На третий день дістав-ем через почту лист зараз вперед визичені гроші віддати, бо будуть мене лїцитувати. От і таке, замість запомочи ся, мусїв я остатну фостину від хати спродати і гроші віддати, щоб не було біди. Як принїс'ем гроші до панотця, вже по обрахунку, по всїм, питаю єго що буде з 3 зр., котрі від мене взяв, а він менї каже, що я єму подарував, але аж як єм став грозити, що піду скаржити до кримінальского суду, то витяг гроші і звернув.

От видите, о що ходить нашим кучурівским „оборонцям“ православія і волощини.

ВСЯЧИНА.

Від редакциї. За послїдний час назбирало ся дуже богато дописий, які

мимоволї треба було відкладати із числа на число. Отсї дописї се найлїпший доказ народного руху, яким захоплені наші села. Щоб зміст дописий дуже не перестарював ся, посьвячуємо їм більшу частину нинїшного числа. Прочі дописї будуть поміщені згодом. Вп. дописувателям нема чого нетерпеливити ся, як допись не випечатана зараз. Дїло не в дописи. От, колиб сама народна робота не застоювала ся, а на кожду допись свій час прийде. Розуміє ся, колиб „Руска Рада“ могла виходити в більшім обемі, то можна-би містити у нїй більше дописий, та се можливе буде тодї, як число єї передплатників буде стало зростати, а що найважнїйше, як вони будуть присилати точно передплату, що отсим пригадуємо нашим довжникам. При сїй нагодї ще раз повторюємо, що дописий неправдивих, непідписаних нїким, або фалшивими іменами поміщувати не можемо і не будемо, бо ми відповідаємо за кожде слово перед судом, а до того для бріхонь місця у нас нема.

„Коня кують, а жаба ногу наставляє“. Перед кількома роками ще громада Стара Жучка внесла була до сойму просьбу, аби край купував ґрунта відКанадників і віднаймав їх людем. Над тим реферував др. Стоцкий і поставив внесок, котрий сойм приняв, а з якого відтак вродила ся комісия, що радила, як-би запобічи еміґрациї. Ся комісия ухвалила межи иньшим, щоби правительство внесло проект закона о рентових оселях, над котрим тепер буде радити сойм. А „Народна З-Рада“ пленече, що то кацапска депутация, яка три місяцї тому влїзла до президента просто з жидівского шинку, виробила сю річ. Невже кацапи справдї такі дурнї, що мають своїх читачів за таких дураків, аби їм вірили?

„Який пан, такий крам“ або який правдолюбивий і правдомовний Атец Баґатирец, така і єго „Народна з-Рада“. Ось Вам на се доказ. Оногди отворено в Малих Станївцях касу Райфайзеньску. На отворене запрошено посла Пігуляка і щоби повитати гостя на злїсть ворогам гучно, виточено церковні моздїрі, які переховував у себе чоловік, що подарував їх для церкви. Почув про се кацап Баґатирец і доніс зі злости жандармериї сьвідому бріхню, що хтось украв церковні моздїрі. Оттакими сьвідомими, злобними бріхнями воює отсей кацап і у своїй „Народній з-Радї“ против усїх Русинів а головно проти руских послів. Кожде число сеї московскої шмати повне клевет і сьвідомих злобних бріхонь, обчислених на то, аби туманити темних і легковірних. І так поступає собі сьвященник ба ще й „доктор св. богословія“.

„Народна з-Рада“ в 7. числї знов набрехала цїлу купу клевет на руских і волоских послів народних, котрі хочемо коротко спростувати задля тих людий, котрим кацапи напихають сю брехливу ґазету, аби їх туманити. Отже перша бріхня „Народної з-Ради є те“, що всї закони, які сойм ухвалив на послїдній сесиї є злі, тандитні і нездалі; бо хоч правительство й жадає деяких змін, то з того виходить лиш то, що правительству дещо не подобає ся і то дещо й таке, що було би для народу може дуже добре і дуже здале. Та над сими змінами радити ме сойм і рішить, чи схоче на них пристати. На кождий спосіб головну роботу, бо підставу до многих преважних законів сойм зробив вже а ті зміни, що ще будуть потрібні, не велика річ. Отже за короткий час стане таки сила дуже користних для народу законів, які сойм ухвалив тепер за 4 недїлї, чого кацапскі приятелї і покровителї дїдичі не зробили за 40 років. — Далї „Народна з-Рада“ бреше сьвідомо, що край через то, що викупить „Поземельний Банк“, стратить більше як два мілїони корон, бо у всїм тім, що „Н. з-Рада“ пленече про сю справу, нема і одного слова правди, а всї цифри і виводи єї то одна бріхня, що на брехнї їде і брехнею поганяє. Як тота для краю, особливо-ж для селян, преважна і користна справа має ся, про те видїл краєвий здасть справу у соймі перед цїлим сьвітом, а ми вам вияснимо єї відтак тай причини, чому кацапня сим дїлом так дуже невдоволена. Бріхня і то, що адвокат Ончул дістав чи дістане від краю 50.000 корон а др. Лупу 60.000 корон. Неправда навіть то, що краєвий маршалок побирає річно 12.000 корон, бо має, як усе бувало, 8.000 корон.

Брїхня, що др. Стоцкий дїстає з того половину, бо не бере і сотика, хоч працює вже пів року денно 8—10 годин у видїлї краєвім. Брїхня і увесь прочий дурний рахунок „Народної з-Ради“, яким кацапскі дурисьвіти радї туманити нарід. Але даремні їх заходи, бо вже небаром вийде правда, як олива на воду, і покаже народови на дїлї цїлу підлу брехливість кацапских киринників а щиру працю наших народних заступників-послів, котрим навіть кацапскі клеветники не можуть закинути нїякого користолюбного вчинку.

Сьвячена завист. Один патріот пише нам ось що: „Народна з-Рада“ аж пінить ся, що теперішні посли і учителї народні потягнули за собою весь буковиньский нарід. Аби учителїв збаламутити, називає їх „челядниками“ послів і висьміває їх народну роботу. Панотцїв знов, що тримають з народом, називає самолюбами, що стали би й рабінами, якби того зажадали від них їх хлїбодателї. А послів утопила би таки в ложцї води. Ми питали ся редактора, чому він так уїдає на все, що руске, чому н. пр. Репту хвалить, а Василька ґанить, а він каже, що сего вимагає політика, бо инакше не мали би кацапи нїкого за собою. Але що се за полїтика? Се проста завист, що не кацапи, а Русини мають керму в руках. От н. пр. панотцї-народовцї, після слів „Народної з-Ради“, держать з унїятами, бо не хотять слухати команди Бежана. Між тим кацапи таки поправдї стоять з унїятами в спілцї, бо беруть від них навіть гроші на „Народну з-Раду“. Кацапи горлають на нас, що ми безбожники, бо пишемо рускою а не московскою правописею, між тим їх хлїбодавцї, консисторники, запровадили в церковній ґазетї „Канделї“ волоску фонетику для всего духовеньства, а навіть Сьвятїйший синод в Петербурзї вже позволив, аби сьвяте письмо друкувати нашою мовою й українськóю фонетикою. Так все усуває ся з під ніг кацапів-киринників. Кацапи насьміваються ся з Ончулів і вільнодумних послів, що они уложили багато хосенних законів, які тепер мусять поправляти, а в дїйности се люта завість, що Волохи йдуть з Русинами, а не хотять знати керинї і безголовля кацапів, які не виправляють законів, але мужицку шкіру.

Нова аґенция „Днїстра“. Маю честь прилюдно повідомити, що письмом з дня 27/2 1905 Тов. вз. обезпечень „Днїстер“ у Львові установило мене аґентом для Серету й окресности. — Отвираючи длятого в своїм власнім домі в Серетї при улици Войнаровича ч. к. 570 (коло старої почти) аґенцию згаданого одинокого руского Товариства, упрашаю всїх щирих Русинів серетского повіта, щоби зволили всї огневі обезпеченя будинків, движимостий і збіжа у мене залагоджувати. — *Ілия Лакуста*, учитель в Серетї.

Перші загальні збори читальнї „Рускої Бесїди“ (до тепер „Просьвіти“) **в Розтоках** відбудуть ся в недїлю дня 16. лат. цьвітня 1905 о 11-ій годинї перед полуднем у власнім домі в такім порядку: 1. Отворене зборів; 2. Пояснене статутів; 3. Установлене членьских вкладок; 4. Принятe нових членів; 5. Вибір видїлу; 6. Вільні внески. За Видїл: *Андрій Матиос*, голова; *Петро Проданик*, секретар.

Видає Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Ів. Захарка